

“মী শিবা খুদিংমক মী হাংপগী থবক ওইদে। চুমা ফনবা তৌবদগী শোয়খিবা কয়া মীহাংপগী যৌদৌগী মনুং চন্দে।” - হিজম গুন (লমন)

হোজ্জো

রাই খরসিদং হায়জগে

—বি মঙাং
খঙলসু মালেম পুদনা
য়েংলসু মীপূম তিনা
ধুবতরাগুম; শজিক থবাপ্তম
অতিয়াদা!
ঙাঙনরসু মকোক থোংবা
ফন্নাইবা, ফন্নাইবাশিংনা,
থাংগংলসু রাই চাম্মা চাম্মা
ফজবা রাইহে কয়া কয়া
লৈতেং হাপ্তগা,
ইচং যৌবৰী যৌনা লৈরবী
ইমাগী মেমামলোয়শিং
মালেমসিদা!
পীকপ্তবা চাংলৈবাক অমদা
পীকপ্তবা কাঙলপ অমা
লৈ তাক্ৰি, ইমা মণিপুৰ!
কয়াদা যৌনা লৈত্ৰবা
ওলিপিকক, কস্মানক্ৰেণ্ট গেমসতা
পুৰিক্ৰি লৈবাক্ৰী মীংচং
মথং মথং ফুৰুপ অসিবু
শজাক্ৰি লেপ্পা লৈত্ৰনা
যৌনা ফবৰী, লিংজেল থোইবৰী
ইমাগী মেমামলোয়শিং
থোরকখিনি লেপ্তনা
রাই খরসিদা হায়জগে
পাৰি নবুং নৌপাশিংদি
পুৰিক্ৰি লৌশিং যৌনা
মাঙস্তমাল্লৈ লৌচনা
উচি মখলদা লোংপ্ৰমাল্লৈ।

মঙলান

—এল চিহ্ন
নোংমা এনা হিপ্পাস্টী
পাৰুবা লমাংগী ফমুদা
নাপীগী মোল্লাবা মোনপাকখতা
অভৌবা থাবলগী কাংখলনুদা
এহাৰু হিপ্পি নুংঙাইনা
অভৌবা অতিয়ানা যুমথক কুপ্পা
নীংখিৰবা যুমগী মনুদা
ৰাখল পোংলুই পুদনা;।
লমহেনবা মালংনা শাম্মি
তপ্পা তপ্পা নাৰুদনা এগী মায়াদা
হাইলোজ্জনা এগী থাবল কাংখল
ও এহাক তপ্পা তপ্পা তুমখৰক্ৰে
তুমুৰুদা এহাক য়াম্মা কয়া
খঙদে এদি নীংখিৰবা মঙলাননা
উলি মহাক্ৰী ফজৰবা শক্তম কয়া
এগী মীংয়েংগী মাংদা পৰেং পৰেং
অভৌবা ফিজোলনা লৈতেংবী
নীংখিৰবী শ্বুগগী জগোয় শাবিনি
তপ্পা তপ্পা নীংখিৰী খোঙথাংদা
চঙশিল্লিক্ৰি এহাক্ৰী নাজ
নুংশিৰবী ঈশৈ শক্ৰ-শক্ৰদুনা;
ও মালংনা শাম্মি হরাওনা
মহাক্ৰী অভৌবা পাৰবা ফিজোলদু
পাইৰদুনা হাইনা হাইনা
শ্বুগগী জগোয় শাৰি
শক্ৰউ নুংশিৰবা ঈশৈ
শাদুনা ফজৰবা জগোয়
নীংখিৰী শক্তমা এৰু শুমহংলু, এৰু শুমহংলু;
এহাক তুমজগে মফমসিদা
মীংকপ থোক্তনা
নহাক্ৰী নুংঙাই মঙলানদা তাওদুনা।

পামজক্ৰই এতনা

—মেমাম বীৰমনি পাম্ৰবোন্দ
লমজা ও থোকখো তাক্ৰি
কাঙাদা কুনবা লিনবু,
মাপাদা চংলু হায়ৰক্ৰই
চাকশঙাদা কুনবা হৌনোবু
লমজাওদা চাক্ৰেচা লাওৰি
ইছোলদা চাবা যণবু।
কৈশুমশঙগী ফাদেক পাম্ৰনু
চেৰুপল মৰিনা কোয়শিল্লবা,
কাজ্জৌ তাইবঙ কৈখেল
খঙজ্জৌ পোংকী মমল,
থেংনগনি কৈখেলদা মীয়াম
কপ্পুৰনু মীনশ্বা মৰুপকী।
হেদোকক্ৰি এদি ইমুংদগী
কল্লকটৈ নঙবু উৰগা
লমজাও খুদিং চাক্ৰাৰস্থা
কৈখেল খুদিং যৌৰস্থা
নুংশিবা য়েংখীবা খঙলস্থা
শক্ৰখীবা ইতৌব উংচৰি।
হায়বীনু সাহিত্য প্ৰেমিনি
পামজক্ৰবনি পাৰা ইবদং,
ঙমজদে বিপ্প্ৰেমে ওইবসু
ঙমখিদি নঙঙুনা কখোপ্পসু,
ওইজনীংখি অমঙুংদি নঙঙুম
ঈৰেবাক নুংশিবা ৰাষ্ট্ৰবাদি।

ময়া কুৰুবা নোংশা

—ডা. অকোইজম ইবোহেল
খুমুনে তাম্ৰবা ইপাৰি পাদনবশা
ইমানা খুংলম তেয়না কৌৰিবসে
তুপ্পক তুপ্পক কৰিগী লেপ্পিবসে
মাঙলোমদা খোঙকাপ অমা থাং
তুংলোমদা খোঙকাপ অনী হন
তুংৰোই ডাম্ৰেই চংলিবদু
কৰি মতৌ কৌবগে তশুমুনে
নমা এত্ৰোদা নপক্ৰেচেল শেংনা
চিংদবা গুমদেনে ইমাগী থেশ্মোয়না।
চাঁদনা পোপীনা পুমঙাং গাং

তমদনা গঞ্জনা পুমশং শং
ফিজেল হোংপ্ৰবা কংলৈপাকসিদা
ঙাইহাক ডাইহাক্ৰী নুংঙাইবিতঙ,
দল্লিয়ু ৰাইগী ঈপাজ্জা
মঙলান্দা ফুৰা শাৰিবৰা
লৈক্ৰুদা হী হোজ্জিবৰা,
নংত্ৰগনা ময়াই কাৰবা শিদি হীদাক্ৰী
ঈৰোলনুংদা লুপ্তনা অদুম লৈত্ৰবৰা?
কোইবেং, খাদাল, পাওনা ব্ৰজবাসি
মুংনাইদ্রবা কলৈ অজৌবশিংদুগী
নঙবৰনে চাদা নাওদা নখোয়বু,
কুঞ্জাৰি, মেৰি কোম, সৰিতা
মিৰাবাই, স্তিসিলা, বিন্দ্যারানি
নচে, মচন মৰ্জনিকো নখোয়গী
মখোয়নিদ পজ্জং ফিৰাল থেংলগা
নখোয়না উচি মখলদা চঙপ্ৰবা
ওইত্ৰবৰা ময়া কুৰুবা নোংশা?
লাইবেল লাৰা যাওজ্জৈ
হুইখৌ লাৰা চিফেংলে
পেনা যাকখিৰোল শক্ৰক্ৰে
ইপাৰি নখোয়বু নুংশিবশা
থোলেনে মিংকপ থোক্তোনে
যুদানবনা কৈনবা হৌৰক্ৰে
নখোয়না নৰীল তল্লিঙে
নখৌবাং য়োজ্জগা চাৰিঙে
মীতোপ্পা খুঞ্জিখিবিদি শোয়ত্ৰবনি।

উদবা কুইৰেদা

—শ্ৰীকাজম নন্দকুমার
নুংশি শৈদম অহানবা
ওইখিৰী মহাক অদে
কুমজা কুম ওল য়াম্ৰক্ৰে,
নুংশি চেংলৌ উখিদবা
লমদম কৈবু লৈৰিবা।
হৰি মন্দিৰ অকোইবদা
মুনা মুনা লোংনা লোংনা
লৈনা লৈনা য়েংলকখিবা,
হৈরাং অমুনবা লৈরাং নীংখিবা
খুংতা পায়ৰদুনা লেপ্পা
নুংশিৰক্ৰই নীংশিংলুবদা।
ধুপ, থাওশৈগী মেঙালজা
তৰু-তৰুবা মীংসনা
থম্মালবু অজৰী মায়াথোঙ,
তবা-তবাবৰা চিনবান
লৈনা কৌইনা য়েংলকপা
থাজবু গুমজবী মহাক্ৰা
ইকায় ইকি ৰাংমা লাৰা।
লৈরাং নঙবু কৰি লমদা
লৈৰিবগে নীংশিংলক্ৰইনা গুসিদি,
নুংশিৰবী নহাক্ৰী চেংলৌ
শক্তমেদে উখিদবা কুইৰেদা।

অশৈবগী শৈহৌ

—মৌইরাংথেম নিলকুমার
মায়কৈ খুদি শৈদিংয়ে।
শৈদিন মপু য়াওদবা য়াদে।
অথোয়বা লেঙবীৰকপা মীথুংলেন
ঙক্ৰমান লেংয়ান ৰাংফদে,
মৈৰা চুংকনি যৌৰমগী
নুমিত্তুগীনি অথৌখিবা মীথুংলেন
মতিক মগুণনি মহাক্ৰী
শৈখাবতনা ৰাংলগদবা
মোমোন মীনোক্ৰি গুইহাক্ৰী
খঞ্জি মীয়াম লক্তগী :-
নুংশিবা শৈশক তপ্পমউ
নুংঙাইবা ৰাৰী লীৰমউ
হৈপাল-লৈপালগী
ফজবা মইহে নুংশিবা লৈনম
য়েনবীৰমউ নহাক্ৰী লেংফদ্রবা
সাহিত্যগী লৈকোনসিদা
গুলাপ অঙাংবা লৈনানা লৈতেংনি
তিঙালজা লোংলিবা কোচি পানবী চিনি চমপ্ৰা
অশংবা মনাজ্জা লোংলিবা।
লোংলিবদু থিবা লাকপনি এহাকসু
তাজনিংই খোঙাং শুৰবা কোকিলগী খোঞ্জেল।
তাজনীংই তাম্ৰদাই নুমিৎকী
ঙু-ঙাম্ৰাবা মশেক
অসি মঙাইৰে থেশ্মোয়গী পাউম।

নুংশি যৌৰি

—খুঙোতা খুমনচা
ইনাজ্জা লৈৰগতা
নোকৰপ্তী নঙনি
থেশ্মোয় অনী তিমনা
ৰাখল অনী মামনা
নুংশি ৰাৰী শানৰগতা
নুজাই থেশ্মোয়না পেঞ্জৰপ্তী
গুসিদি কৰি নীংবা থুংদুনা
এগী ইনাকটৈ লাগ্ৰা লোংখিবনো?
রাইহে অমতা হায়ৰমদনা
হোইনি মাইনি তাক্ৰমদনা
ইনাকটৈ কৰিগী লাপখিবনো?
কোকিলগী নুংশিবা খোঞ্জেলনা
পোখাহনবা গুপ্ততে এগী পুৰিক্ৰি
তাম্মাগী নুংশিবা শৈহেংক্ৰা
ঈংহনবা গুপ্ততে এগী ৰাখল
নঙনা তামপ্ৰগা নঙনা লাপপ্ৰগা
এগী মীংয়েংগী ৰাংমদা
ফাথাবা গুমত্ৰবা ৰাখলনা
তেমশিংনৰক্ৰই হিংবগী মমল
কনাসু উৰতে কনাসু কিৰতে
উৰিবা খুদিংসু মমল লৈৰতে
থাজবগী কল্লাবা যুগ্মিনি নঙদি
নুংশিৰগী পাৰুবা ইপাকনি নঙদি।
নঙ লৈৰদুনা এগী পুৰিক্ৰি
থাজবগী চাং ৰাংহঞ্জি
নঙবু নুংশিৰবনা
মালেমদা লৈৰিবা খুদিংমক
পুনশিনহঞ্জি কল্লাবা নুংশিগী যৌৰিবা।

মতম মতমগী ৰাখল

লমদমসিগী নাংতা হোংলক্ৰিবা মশকশিং-(৭)

ইমালোন মৈতে লোন, চীংমী তম্মীগী ফাওনবা লোন

‘নাং’ হায়বসি হৌজিক্ৰী মতমদা মীপূম খুদিংমক য়াম্মা হায়নৰে। হায়দবা নৈনদবা য়াদ্ৰি। নাংকী মরমদা ৰা গাঙদবা, খৰা-নৈনদবা য়াদবা, তমদবা য়াদবা য়াম্মা লৈবা হেংগংলকই। নাং খঙবসি হৌজিক্ৰনা হেন মক্ৰসু ওইৰকই। নাং হায়বসি মীগী মৰোল ইংৰাজিদা হায়বা তারগদি-‘কলচৰ’ হায়বদু ওইনা হৌজিক হায়নৰি। কলচৰ তৌবা হায়বসি নাংকা মৰী লৈনবা থবক তৌজবশিংনি হায়নসু লৌনে। ইংৰাজিদা ‘কলচৰ’ হায়সি customs, and social behaviour of a particular people or society হায়রি। অটৈ ৰাহন কয়াসু লৈরি। এথোয়না ‘নাং’ হায়না খৰা শম্মা ৰাহন পীনৰিবসিগা ডিঞ্জনিদ হায়ৰল্লিবসিগা য়েংনক্ৰবদা খৰদি নকশিয়ৰে। কনাপুত্ৰনা এপ্ৰিককচৰ, সেৰিককচৰ, হোটিককচৰ, পিচি কলচৰ লৈৰিবসিনা অমুক কৰম তৌবা হায়না গাঙনখিবসু লৈখি। হায়ৰিবশিং অসিসু মথোয় মথোয়গী হীৰমশিং অদুদা মথোয়গী ওইবা নাং অদুম লৌইনজবা গাঙনি।
চাউখংপদা খম থেংখিবদগী মশাগী হৌৰকফম, গাঙনৰস্থা লোল, কাউথোক্ৰখিবা মালেমগী অটৈ লৈবাকশিংদসু মশীং য়ামখংলকই। অমেৰিকা মশাগী নাং মাঙশিনত্ৰবা লৈবাক ওইরি। মথোয়না গাঙনবা লোল অসি এথোয় হাইগী মীওইশিংনা পাম্মা গাঙনৰি। ইংৰাজি গাঙনবদা লাইৰিক হৈবা ওইনা অমুক লৌনে। জপান, চিনা, ফ্ৰান্স, জৰ্মণী, ইয়ু এস এস আৰ লৈবাকশিংদনা অমুক ইংৰাজি গাঙলুবদা চাউখংপনি হায়না লৌনদে। মালেমদা হাইদগী চাউখংপা, অৰেস্থা লোলনি হায়না লৌনবসি ফ্ৰাঞ্চনি, জৰ্মণনি, স্পেনিস লোলশিংনি হায়নৈ। এগী ইৰমাই ৰাখলদদি ইশা ইশাগী গাঙনৰিবা মাগী মাগী মমালোন ওইৰিবা ৰিজ নেল লেপ্পুয়েজশিং অদুনা পুন্মজগী মৰুনি হায়জনিংঙি। মশীং য়াম্মা মীওইবা কাঙলুপ অমনা গাঙনবা লোল অদুনা অহেনবনি হায়বসি খুংকন পাদনবগী ৰাৰি। ইশাগী ইৰোলদগী হেনবসিবু কদায়দা লৈৰমগদগে ? লোলগীদমক মালেমগী মফম অয়াম্ৰদা খংন-টৈনবা মীশি মীনা থোকপা কয়া লৈত্ৰে। লোলগীদমক লালহৌখিবা, থৰায় থাখিবা মীওই চা কয়গী ৰাৰী গুসিফাওবা লীনৰি।
মতম অমা খুংকন পাদনবদা তৌগোদা গুম্ৰদা লম্মা লৈত্ৰবনি লৌনৰস্থা জৰ্মণিগা ফ্ৰান্স লৌশিল্লকখিবা মতমদা, ফ্ৰান্স লৈবাজ্জা গাঙনৰিবা লোল তোক্ৰগা জৰ্মণ লোন ওইনা ফ্ৰান্স লৈক্ৰক্ৰী মীপূম খুদিংনা গাঙদবা য়াদে, মইশঙশিংদা ফ্ৰান্স লোলগী মহুংতা জৰ্মণ লোন খক্তমক তমদবা য়াদে হায়বা অকনবা ৰাফম লৈখি। জৰ্মণিগী মখুংতা মায়খিৰবা ফ্ৰান্সগী মইশঙ অমদা ফ্ৰাঞ্চকী লোল লাইৰিক তাকপীবা অচহা ওবা M.Hemal কৌবা অমনা মমিৎতা মপি তানা অৰোয়বা ফ্ৰাঞ্চ লোলদা পাৰা তাকচখি। অৰোয়বা পাৰা তাকপা নুমিৎতা, তুকথৰবা ওবাগী হকচাং অদুনা ক্লেকবোৰ্দতা য়াম্মা ৰানা, নুংশিনা মখুংনা ইৰমখি- ‘ভিত লা ফ্ৰান্স’ (Vive la france) ফ্ৰান্স মতম শাৰনা অফবা লম্মীদা অমুক হুমা লাকপা ওইৰকখিনু। মীওইবা কাঙলুপ অমগী লোলগীদমক থেশ্মোয় শোক্ৰবা পাৰা অসি ইংৰাজিদা M.Hemal না “The Last Lesson” হায়দুনা ইৰমখি। পাৰা অসি এথোয়না হায়জ্জলগী মতমদা তমলকখি।
গুঞ্জিঙৈদগী মৈতেলোন হায়নৰকই, মৈতেলোন তম্মা হায়দুনা তম্মৰকই। গুসিদি ‘মৈতে’ হায়বা ৰাইহেসি কাঙলুপ নাই হায়দুনা ‘মণিপুৰী লোল’ হায়ৰগা খঙনৰি। মণিপুৰী লোল হায়না খঙনবগী ৰানি গাঙনৰিবা লোল অসি মৈতেলোলনি। লৈমিৰবা, পূৰ্ণা হিংমিৰবা, নুংশি চান্না লৈমিৰবা য়ানবা হায়বনি। অফবনি, তৈশ্বা কুই হুইদি। লৈমিৰক মচা তাবগী ৰাখল্লোননি। লমদমসিদা লাইৰিক তম্মা হায়দুনা মইশঙ হাংফোক্ৰগা লৈপা কুইদি। লাইৰিক তম্মা মাংঙি হায়দুনা তমনৰমদবা লমদম্মি। লাইৰিক তম্ৰবসু মইহে তম্মৰকই, লাইসু, থঞ্জি খাসি, হৌন লোনচং, থৌগল্লোন তম্মৰকই। হাইদগী অৰাংবদি মইহে তম্মসিনি হায়না লৌনৰকখি। অহল লমনশিংনা ফেশ্বাল ফল্লগা তাকলক্ৰিবা পাৰা, মইশিং অদু অৰায়বা অমত্তা নঙে। মইহে তম্মদা লাইৰিক লাইসু য়াওৰে। মসিদা এথোয় চাউখংতে হায়বা য়াৰোই।
থেংথৰকপদা, অইবা কবি হাইৰাকপম চাউবনা ইমা লোনগীদমক ৰাজখিবা নুংশিজখিবা হেংনখিবসি মতাং অসিদা পদবা গুমদে। হাইৰাকপম চাউবনা মৈতেলোনগীদমক চাউখংনবা কৰি হেংনৰম্ৰগে হায়বসি মতম অমদি য়াম্মা পৰাখি, নৈনখি। হাইৰাকপম চাউবু এথোয়না

== ৰাৰী ককনাউ ==

“চহী কয়ানো অসুক ৰানা ইমুং পুমিৰমক্ৰিসে। সি কৰিগী মানা খঙদ্রিনো? এঁসিবু মহাক্ৰা নহানখে কৰি ওইনা খনবীৰম্ৰগে? সিগী খল্লবদা এনে এ থৰায়সি য়াম্মা পেল্লক্ৰে” হিক হিক লাউনা কপ্পগা ৰাদু মতং-মতং ওইনা য়াম্মা পেপ্ৰনা য়াম্মাম তোহ্মগী লোয়নবী শখিতোহ্মীনা ইনে লাইবীদা ৰাকংলি।
“চুম্মী, চুম্মী, মা ৰাখল খৰা খছুবা ৰাংলি। অদুবু হৌজিক্ৰি কৈদৌৰনি, মানা নঙবু মীৰাইবমক্তি ওইৰমগনি হায়বদি থাজদে। এ মাগা ৰাৰী অমুক্তা শানদুনা য়েংখিগে, নঙগী অশাওবদো অমুক্তা ফাখথো” ইনে লাইবীনা শখিতোহ্মী বুথেমজিল্লি।
“ইনে এ শাউদে, কৈদৌবে শাউদুইনো? এঁবু পামদ্রে, এঁবু নুংশিদ্রে হায়দুনা অতোপ্পা নুপী অমা পুশিল্লক্ৰগা এনা কৰিগী শাউদুইনো? অদুবু এনা খিতং পেপ্ৰদা হায়ৰগদি, মাগী মবুকচেল অদুনি। চুম্মী, ইনে, এ ইচা...” শখিতোহ্মীদু ৰা গাঙবা থোকখিদি, হামদগী হেমা হিক-হিক লাউৰকই। পেমা মীকুপ খৰা কপথোক্ৰে, অদুগা মখা তারকই। “এ ইচা পোক্তে, মা মচা পাম্মগনি। ইনে সিবু এঁনৰা, ইনে, মসি এগী ইৰাইবকনি। এগী ইৰাইবকসে থীদা? থীৰবা ইৰাইবকসিদা তাইনবা নঙনা এ কনাদা তাইনকনি” শখিতোহ্মী হন্দক্ৰি ৰা গাঙবা শুংথোক থোক্ৰে। য়াম্মা কপ্পি, পেয়বা কপ্পি।
ইনে লাইবীনা শখিবু কৌনশিন্দুনা থেশ্মা য়াৰা থেশ্মে।
“সে কপকনুসে, কপ্পদি ৰাখল অমত্তা থোক্ৰোই, হৌজিক কৈদৌসিগে হায়দু খমসি সে...”
“ইনে কৈসু খমনীংঙাই লৈত্ৰে, ইনে (মখোল হৌনা খংকপ কপ্পগা) এ য়ুমদা হল্পগে, এ মাগী মনাকসিদা লৈৰৰোই। মানসু এঁবু উৰগা পেপ্পৰোই। ইনে, গুৰাংনি মানা গা অতাওবা থোংবা চানীংই হায়দুনা এনা গা তাওবদা থাও চোংখিদুনা খুংসি পোকপদগী ঈশিং হাল্লিবসে, য়েংঙুনে ইনে....” মাগী পাম্মোম ময়াদা থাও চোংবগী ঈশিং চাউনা হাল্লিবদু উহঞ্জি।
“হোয়নে সিদি ওহ্ৰোক্ৰা থীনা ঈশিং হাল্লেন্দা, নঙবু মোলোমগা অমত্তা তৌহৌদ্রবৰা?”
“তেদে, তৈৰৰোই, হাল্লসনু, শিবা য়ানা পোক্ৰসনু। মা পেপ্পসনু। মাগী মবুকচেলদা অসুমা অৰোনবা অমা লৈৰমগনি হায়বসি অপংবী এনা থাজক্ৰদে, অদুগদি মাদি মবুক য়াম্মা শেংলমদ্রে। এনা মাগী পেয়বা তৌজবসে মা য়াম্মা পেপ্পমদ্রে। ইনে, এনা মাগী মফি মৰোলসু শূদুনা ইষ্টিক তক-তক্ৰুনা মশা নাম্মা চংহনবসে নুপী কোয়ক্ৰুচে হায়না এনা চংহনবগা চপ মামপ্ৰে। হৌজিক্ৰি মা নুপী অমা পুৰক্ৰে, এনা য়ুমসিদা কৈদৌৰনি। এঁবু মমাঙ শক্ৰোয়সিদা ফক্ৰোং খাৰগা লৈগদ্রনে ইনে? মথোয়না নোক থেদুনা লৈবদু এঁবু তাদুনা লৈয়ু হায়ত্ৰনে ইনে? এঁবু খাম্মিৰনু এ চংলগে” ফুক হৌগংলগা শখিতোহ্মীদু মাগী মফি মৰোল হোংক্ৰে। ইনে লাইবীদু পাইশ্ব লৈতে। মাগী মতৌদু তিঙক তিঙক য়েংদুনা খামসি খাঙমদা লৈরি।
“কমদৌনি তৌৰিসিদি? এথোয় তোহ্মসিসু ৰাখল খছুমদবা হায়দুনি?” ফনা য়াম্মা খাম্মী অদুবু মথৰায় চাক্ৰবী সখিতোহ্মী য়াখিদি, মনেগী মখুং কনথংতুনা কপ্পা কপ্পা য়ুমদগী চেছোকপ্ৰে।
শখিতোহ্মী মপামদা হনপ্ৰে। য়াম্মাম তোহ্মসু অনৌবী নুপীদুগা লৈমিৰপ্ৰে। থা অমা ওল্লকপা অদুদা নোংমা অয়ুক অমা ইনে লাইবীদু য়াম্মাম তোহ্মগী য়ুমদা হাথু-হাথু চেনশিল্লকই।
“তোহ্মা তোহ্মা... তোহ্মা। হে নঙবু কায়দা লৈগেনে?” তোহ্মদু খুঁদে হল্পাম্পাল অমা ইশুপ শুপখৈ শেংলগা হকাম লাউনা চন্দুনা মমিৎ নোই নোইদুনা ইমুংদগী থোরকই।
“য়াহৌ থেংপ্ৰেদা তোহ্মা, নশাদু ফৰৰোইনে, য়াহৌ গুঞ্জনে”
“কৈদৌৰে ইনে”
“হে পাউ অমা লৈৰেনে”
“কৰি পাউনো ইনে”

মমালোনগীদমক শৈখাজবা অইবনি হায়না শীংখাদুনা লাকখি। মহাক্ৰা হায়, লাইবৰী ইমানি মৈতে কবি লাকখিনি। “হেদুনা লৈৰবা ইৰোলবু অমুক নৌহৌনা তল্পুবগী কৰি কায়ফম লৈবগে ? .. মৈতেলোন তল্পুগা কৰপ্পা মতমগী মতীক চাবা ৰাখল লৌশিং থোকফম লৈবগে ? ” হাইৰাকপম চাউবনা য়াম্মা পেঞ্জখিদিবা ৰাইহেসি এথোয়গী ইৰজ্জা কনাপুত্ৰনা হায়নৰিবা অমদি হায়খিবা ৰাফম অসিনি। মসিগী পাউখুম ওইনা মহাক্ৰা হায়খি- ‘থৰায় পানবা ওইনা পোক্ৰগা মাগী পোক্ৰফম লমদম, মমালোনবু নুংশিব্ৰদি, গাঙনিংদ্রবদি মহাক অদু ওহ্ৰোকপা মী অমনি।’ হাইৰাকপম চাউবনা ইমালোনগী মতাংদা হায়বীৰম্মা থম্মিৰম্মসি ওহ্ৰোক্ৰা য়ামপ্ৰে। থবক ওইনসু য়াম্মা পাঙথোকলমখিবা অইবনি। খোৰিৰোল চাউখংপদা লোল য়াওই অদুনা খোৰিৰোলনা পাইশ্ব ওইনা শীজিমৰগা ইমালোন মৈতেলোনবু অৰাংবা থাজ্জা থম্মিৰমখিবা শক্ৰাইখিবা অইবনি।
এথোয়গী শক্তম নাংকী মশক্তা, এথোয়না গাঙনৰিবা ইমারোলনা লৌৰিবা থৌদাং অসি লোলগী মরমদা নৈনৰিবশিংনা হেমা খঙনৰবা ৰাফম্মি। লোল অমনা চাউখংলকপদা লোল অদুবু গাঙনৰিবা মীওইবা কাঙলুপ অদু য়াওৰি। মতাং অসিদা ৰাৰী মফেল অমা পুশিঞ্জনীংঙি। গুসি মোবাইল ইলেকট্ৰনিক্ৰকী খম থেংনা চাউখংলবা মতম অসিদা শীজিমৰিবা পাস ৰাৰ্দ, অৰোন অথুপকী শোজৈ অসিপুত্ৰা অসিদি এথোয়গী ওইনদি গুমা লৈৰকপ্ৰে। গুসি চাউখংলবা লৈপাকশিংনা পাস ৰাৰ্দ থমদুনা শীজিমবদি গুৰাং নহান্তুনি। এথোয়গীদি-ফুস্কা ৰাৰী ওইনা লীনৰিবা কৈবু কৈওইবী ৰাৰীদা মবুং তৰেংনা মচন নুপী থবাতোন্দা থোং হাংদোক্ৰবা লোমা খঙনবা, অৰোন অথুপকী শোজৈ ওইনা শিম্ৰপ্পা “সনাও নৰিলও ..ইবুং তৰেং লাকএ থোং হাংঙো হায়বসি কুইৰবা চিনবুংদা লীনৰকপা ৰাৰীনি। এথোয়গী মতম কুইনগী মমাংদা লৈৰক্ৰবা পাস ৰাৰ্দ অমনি হায়বদা অৰানবা ওইৰোই। মসিদবু এথোয় চাউখংতে হায়বা য়াৰিৱা ? গুসি লাইৰিক হৈৰবা মতম অসিদা গুঞ্জিঙৈদগী লৈৰক্ৰবা অসিপুত্ৰা মখলগী পাস ৰাৰ্দ অমতা মীয়াম খঙনা চংনহনবা পুথোকখিবা লৈত্ৰি। এথোয়গী অহল লমনশিংনা হেংনবীৰম্মদা য়াম্মা হেঞ্জি হায়বসি এথোয় য়াফম থোকই।

এথোয়গী মাঙলমচৎকী মীৰোলশিং অহল লমনশিংনা অৰীবা অনৌবা লোন কয়া গাঙনদুনা শীজিমৰম্মী। লৈৰল্লিবা য়েক সল্লাইশিংগী তোংঙনবা লোনশিংবু অমগা অমগা খঙনৰবা মওন্দা অনী তুনা পূৰ্ণা হায়ৰগা খঙনবা লোনশিংসু শেমদুনা গাঙনৰম্মী। খুদম ওইনা-মালয়া নুংশিং নামিবা, লাইজা ঈশিং, খাম্মী মৈ, অগাং নৰা, চেইনৌ সনা অসিনচিংবা। হৌজিক অৰীবা লোন গাঙনখিদি। গাঙনৰবদি লায়ৰদনা অৰীবা লোলদা ইবা লাইৰিক লাইশ্ব পাদবা লৌশিনবা গুমদবা কয়ানি। কলৌদা মৈতে নিংখৌবু মৈদিংঙু হায়রি। মৌইৰাংদা গাঙঙাই নিংখৌ, কেগে নিংখৌ অসুমা মাগী মাগী লোল মিটৌ লৈনৰি। অগুঙে সল্লাইগী চনু নিংঙোলশিংবু নুংবাজ্জোন হায়ৰগা খঙনৰকই। অসুমা ৰাঙমলোন হায়ৰগা খঙনবা কয়া কয়া লৈৰকই। মৈতেলোনগী ফজবা অথোংপা অমেঙবা কয়া অমা গুসি গাঙনখিদিবা কাওনৰক্ৰি।
হৌজিক হাইদগী নুংনাঙলিবিদি ইফ্ৰালগী ময়োলদা লমদমসিগী মীনি হায়না ইলেট্টোৰেল ৰোলদা মিৎ চন্দুনা য়াওৰবা মীতোপকী মশীং য়ামখংলক্ৰি। ইফ্ৰাল ময়োলদা মৈতেলোন গাঙবা তৰক্ৰে। মৈতেলোন খঙদবা মৈতেলোন গাঙদবা মীতোপ মশীং কয়া এথোয়না পাউনা কৈখেল, থক্ৰাল কৈখেল, হট্টা মিনুথোং, বাবুপাৰা, হাই ইনগামপাল লশ্ফেলদা উবা হেনগংলকই। মথোয়গী দুকান মশীং য়ুমশাংনা খুদদা হেনগংলক্ৰি। তম্পাক্ৰী অকোয়বা চীংশিংদা ইমালোন খঙদবা, গাঙদবা মীতোপ্পা খুদাৰিৰিবা কয়ানা লাঙ্গৌই চনশিনলক্ৰিবসি গুসিদিগী চহী তাৰাগী মতুংদা লমদমসিগী লোন অমদি য়েলহৌমীশিংগী ফিভম কৰিদা ওইৰক্ৰদগে খনবদা তু চুংবা পোক্ৰি। য়েলহৌমীনা লৈত্ৰবদা নাংকী মশক উবা ফংলৰোই। সনৰেই ইমাদি চৰম যৌৰে হায়বদু থোক্ৰে। মনিংথোংদি লাওনা হাংলগা এথোয়না নাং কল্লি, লোনগী নুমিৎ থৌৰম পাংথোক্ৰিবনি হায়না চেঞ্জি লাওৰিবসিবু কৈবু কৈওইবা ননিং নমাং হোত্ৰোং হো তাগদৌৰিমালে। ●

—মাখোনমনি মোংসাৰা

শ্ৰী য়ুম্মাম তোহ্মা

“এ হৌজিক্ৰা ডাক্ৰ চাউবগীদগী হল্পকপদা গাইৰি। শখিতোহ্মীদু ডাক্ৰদৰা য়েংদুনা লৈৰম্মী। এনা হেক চঙখিবগা মা য়েংবা লৌইৰগা থোরকপদা থোদ্দালদা থেংনে”
“মাবু কৈদৌৰগে ইনে? য়াম্মা কমা নারত্ৰা?”
“নাবা নত্তেনে, তোহ্মা মাদো...”
“কৈদৌৰবা?”
“ডাক্ৰনা নীংখিগা য়েংলে হায়, থা লেপ্পে হায়নে”
“ইহা! অশেংবৰনে ইনে”
“অশেংবনিনে, হৌজিক কমদৌসেবা, মাবু কৌশিনবীৰগা নীংখিনা লৈমিৰনবা ফংত্ৰনে তোহ্মা, নঙ অমুক্তা মুৰা খল্ল, সিগী ফীভমসিদা মাবু নঙনা হমা য়েংদবা হায়বসে য়াম্মা চুয়েই, খল্ল-খল্ল”
য়ুম্মাম তোহ্মদু মাদ্ৰোলগী চুৰি তাফমদা মখোঙ ওেক লাওনা য়াহুৰগা ফমথৰকই। তাজ্জাসিদা মৌ অনৌবী থৌইদিংনমদু চা গ্লাস অনী পুথোরক্ৰুনা থোরকই। থোঙজিন মপা হেক যৌবদা য়ুম্মাম তোহ্মনা হায়ৰকই।
“ইস মাসু খৰা থেংমল্লিদনা, নহানখৈদি কৈদৌ লৈগে, হৌজিকপু এঁবু...”
মৌ অনৌবীদুসু তুমিন লেপ্পগা ৰাদু তাৰি, মাসু কৈনো হায়নৰিসিবু হায়না খল্লমগনি। ইনে লাইবীনা চেংবাই কৰিবোই মখা তৰকই।
“হে অপঙ! মসি নঙনা থোকহনবা গাঙনি। নীংখিনা ডাক্ৰ য়েংথোক্ৰগা ফজনা তানৰম্মদি কৈসু তৌৰৌইবনি। গুমা পোকপা, থেংনা পোকপা হায়বসু লৈবনি। য়ুম পানবা কুইৰে হায়দুনা হেজ্জা পোক্ৰোইদবসু নঙে। চহী তৰা মনুংদা মচা কোকথোং অমা পোকপসু লৈৰিবনি। হৌজিক মহাক্ৰা মীৰোল্লিবসে, মাগী মতম হায়দু শুরাজ্জনা তৌৰিবনি। মাবু কৌশিল্ল গুসিমক”
খঙহৌদনা গ্লাস লৈমায়দা তাদুনা কায়বগী মখোল অমা তৰকই। ইনে লাইবী অমদি য়ুম্মাম তোহ্মা হমা য়েংথোরকপদা মৌ অনৌবীদু থোঙজিন মপাদা চপ য়ুংনা তুমিন লেপ্তুনা লৈৰম্মী। য়ুম্মাম তোহ্মা লৰাই শম চপ-চপ য়ুংখি। ইথক থক্ৰংলবা য়ুম্মাম তোহ্মনা ইপা পাখতনা ফুক হৌগংলগা হংজৈ।
“থৌইদিংনম কৈদৌৰে?”
থৌইদিংনাম খুমদ